

		MINISTERUL AGRICULTURII, DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
		Perioada de raportare 12 luni ale anului 2018
		Raportor: Gîlcă Gabriel , șef al DMCM , tel: 022 766855, fax: 022 766855, e-mail: gabrielg@mail.ru, str. Grenoble, 134, mun. Chișinău
Nr	Componența	Materialul descriptiv
1.	Tematică de mediu	<p>Pe perioada de referință, în subdiviziunile <i>Direcției Monitoring al Calității Mediului (DMCM)</i>, conform Programului de Activitate întocmit pentru anul curent, s-a efectuat monitoringul sistematic asupra gradului de poluare al componentelor de mediu. Astfel în:</p> <p><i>Centrul Monitoring al Calității Aerului Atmosferic și Radioactivității Mediului (CMCAARM)</i> s-au prelevat și analizat mostre de aer atmosferic și precipitații, a fost supravegheat nivelul radioactivității mediului conform Programului de activitate întocmit pentru anul 2018. S-au evaluat condițiile meteorologice și s-au întocmit prognozele poluării aerului atmosferic. În scopul reducerii nivelului înalt de poluare a aerului atmosferic, pe perioada condițiilor meteorologice nefavorabile pentru dispersia poluanților din aerul atmosferic, pentru agenții economici și transportul auto din localitățile unde se monitorizează calitatea aerului atmosferic, au fost transmise avertismente pericol de gradul I. În perioadele <i>6 – 7 aprilie</i> și <i>12 - 13 aprilie</i> pentru mun. Bălți a fost emis <i>cod galben</i> de poluare a aerului, iar pentru <i>20 și 21 septembrie</i> s-a emis <i>cod galben</i> ce a prognozat un nivel sporit al poluării aerului privind conținutul sporit al dioxidului de azot în mun. Chișinău și Bălți.</p> <p>Suplimentar Programului, la adresarea locatarilor din blocurile din str. Mircea cel Bătrîn, 42 și Mihai Viteazu, 12, mun. Chișinău, colaboratorii Centrului în data de 20.02 și 21.02 au prelevat și analizat probe unice de aer de la fața locului. În rezultatul analizelor s-a constatat, că concentrațiile SO₂, NO₂, CO, fenolului și aldehidei formice în probele colectate nu depășesc normele sanitare stabilite. De asemenea, au continuat observațiile privind debitul dozei ambientale a radiației gama la 12 stații meteorologice de pe teritoriul Republicii.</p> <p>Din lipsă de specialiști nu s-a efectuat prelevarea probelor de aer la postul nr.9 (str. Uzinelor, 171), mun. Chișinău din data de 19 aprilie pînă la 02 octombrie, iar la postul nr.4 (str. T. Vladimirescu,1) a fost sistată prelevarea probelor în perioada de 19 mai – 12 iunie.</p> <p><i>Centrul Monitoring al Calității Apelor de Suprafață.</i> S-au efectuat analizele fizico - chimice și hidrobiologice de determinare a calității apelor de suprafață de pe teritoriul Republicii Moldova conform Programului de activitate întocmit pentru anul 2018. A fost elaborat raportul referitor la încercările de laborator efectuate pentru probele de comparare interlaboratoare organizată de Agenția de Mediu din Austria, în cadrul proiectului EUWI+ - schemă internațională pentru rețeaua ICP Waters după un șir de parametri investigați.</p> <p>Suplimentar Programului, la solicitarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, au fost analizate 2 probe de apa de suprafață din r. Chirghij Chitai, în amonte și aval de or. Tvardița. De asemenea, pe parcursul anului Centrul a participat în comparațiile interlaboratoare internaționale organizate de către Agenția de Mediu din Austria (UBA), Institutul Norvegian pentru Apă (NIVA), Centrul Educațional de Cercetări WESSLING - WIREC, Budapesta, Ungaria.</p> <p>În luna noiembrie, din motive financiare, nu au fost prelevate în comun cu colegii din România probele din r. Prut, secțiunile or. Ungheni și s. Valea Mare și întrucît, secțiunea s. Valea Mare este inclusă și în rețeaua transnațională - TNMN (Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea) ca rezultat nu vor putea fi raportate datele de monitoring pentru luna noiembrie 2018, către ICPDR - Comisia internațională pentru Protecția fl. Dunărea. De asemenea, în cadrul acordului bilateral cu partea ucraineană, în</p>

luna februarie nu a avut loc întâlnirea comună pentru prelevarea probelor din r. Prut, secțiunea or. Lipcani, din cauza neprezentării colegilor din Ucraina conform graficului stabilit.

Centrul Monitoring al Calității Solului.

În scopul aprecierii calității solului de pe terenurile agricole, din rezervațiile științifice naturale, de pe patul carosabil al autostrăzilor, din orașe și a calității sedimentelor din râuri și lacuri au fost efectuate analize de determinare a fertilității solului, a conținutului de metale grele, pesticide organoclorurate, bifenili policlorurați conform Programul de Activitate întocmit pentru anul 2018. A avut loc prelucrarea, sinteza și analiza comparativă (cu construirea trendurilor) a datelor privind starea solului în anii 2009, 2013, 2017 și anii 2010, 2014, 2018.

Suplimentar, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 81 din 02 februarie 2009 și Regulamentul privind bifenilii policlorurați (BPC) în Republica Moldova, la solicitarea ICS Danube Logistics SRL din r-nul Cahul a fost efectuată analiza preliminară, cu aparatul L2000DX, a 1 probe de ulei de transformator, rezultatul fiind satisfăcător - mai mic de 50 ppm. De asemenea, pe parcursul anului Centrul a participat în comparările interlaboratoare internaționale organizate de către Agenția de Mediu din Austria (UBA), Institutul Norvegian pentru Apă (NIVA), Centrul Educațional de Cercetări WESSLING - WIREC, Budapesta, Ungaria.

Programul de Activitate pentru anul 2018 a fost îndeplinit, cu excepția analizelor de determinare a hidrocarburilor poliaromatice, ce nu s-au efectuat din cauza lipsei solventului organic - hexan de 99,9% pentru cromatografie. De asemenea, nu au fost efectuate 85 analize de determinare a formelor totale ale metalelor grele, care după cum prevede Programul de Activitate pentru anul 2018, vor fi executate până la sfârșitul trimestrului 1 al anului 2019, deoarece prelevarea probelor de sol se începe în aprilie-mai și realizarea planului se transferă pe anul următor.

Centrul de Analize Fizico – Chimice. Conform Programului de activitate întocmit pentru anul 2018, au fost efectuate analizele spectrometrice de determinare a mercurul în probele de apă de suprafață și a metalelor grele în probele de apă de suprafață, de sol și sedimente, iar aplicînd metodele cromatografice de analiză, s-au determinat hidrocarburile poliaromatice, pesticidele organoclorurate și bifenilii policlorurați în probele de sol și sedimente, precipitații atmosferice, apă de suprafață.

Suplimentar Programului, la solicitarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, au fost analizate 2 probe de apă de suprafață din r. Chirghij Chitai, în amonte și aval de or. Tvardița. De asemenea, pe parcursul anului Centrul a participat în comparările interlaboratoare internaționale organizate de către Agenția de Mediu din Austria (UBA), Institutul Norvegian pentru Apă (NIVA), Centrul Educațional de Cercetări WESSLING - WIREC, Budapesta, Ungaria. S-au efectuat testele instrumentale în scopul pregătirii cromatografului Agilent 7890 pentru efectuarea analizelor. De asemenea, s-au efectuat lucrări de pregătire pentru auditul intern și cel anual conform SM SR EN ISO/CEI 17025:2006 pentru metodele cromatografice și spectrometrice.

Centrul Monitoring Ecologic Integrat și Management Informațional. S-au stocat și completat baza de date referitor la starea de poluare a componentelor de mediu monitorizate în cadrul DMCM. S-a efectuat procesarea informației primare referitoare la poluarea aerului atmosferic în mun. Bălți, Tiraspol, Bender și or. Rîbnița. De asemenea, s-au prelucrat datele referitoare la calitatea aerului în mun. Chișinău în format Excel. În perioada dată s-au elaborat: agendele, dările de seamă (săptămînale, lunare, trimestriale, anuală), Buletinele lunare referitoare la calitatea componentelor de mediu. În regim de urgență au fost emise și transmise, conform schemei de difuzare, 5 *Buletine Alertă* referitoare la poluarea excepțională (oxigen dizolvat, CBO₅) a apei râurilor Chirghij-Chitai, Ichel și Răut. S-a efectuat

evaluarea și coordonarea concentrațiilor de fond ale poluanților din aerul atmosferic în municipiul Chișinău pentru anii 2013-2017. A fost întocmită și expediată informația conform Acordului bilateral dintre Moldova și Ucraina, cât și informația solicitată în scrisorile parvenite în această perioadă la DMCM. La solicitarea Organizației Teritoriale Chișinău a Mișcării Ecologice a fost elaborată și expediată informația privind calitatea apelor de suprafață pe teritoriul Republicii Moldova în trimestrul IV, anul 2017 pentru editarea buletinului ecologic „Cronica Apelor”. Cu prilejul Sărbătorilor de Mediu au fost pregătite 10 articole informative și amplasate pe pagina WEB a Serviciului. Colaboratorii centrului sistematic efectuează lucrări de completare a noului site al Serviciului. A fost pregătită informația referitor la monitoringul calității apei de suprafață din bazinul hidrografic Nistru pentru întreaga perioadă de observații. Specialiștii Centrului au lucrat la completarea formularelor cu date, respectiv s-a pregătit prezentarea privind indicatorii calității apelor - C10 și C11 ENI SEIS II East.

Grupul de expediție. Au prelevat mostre de apă de suprafață, de sol și sedimente de pe teritoriul Republicii Moldova și au efectuat analizele în timp real conform Programului de Activitate întocmit pentru anul 2018. Conform acordurilor bilaterale cu țările vecine, s-au desfășurat expediții de colectare în comun a mostrelor de apă din secțiunile stabilite în Programul comun de prelevare. Suplimentar Programului, la solicitarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, au fost prelevate 2 probe de apă de suprafață din r. Chirghij Chitai, în amonte și aval de or. Tvardița. De asemenea, s-a desfășurat expediția pentru colectarea mostrelor din bazinele hidrografice Dunărea și Marea Neagră în scopul completării lacunelor din baza de date pentru apele de suprafață, organizată în cadrul proiectului ”Inițiativa Uniunii Europene pentru Apă plus (EUWI+)”. În laborator s-au înregistrat și transmis probele prelevate, s-a determinat parametrul CBO₅ și s-au efectuat lucrări de pregătire pentru următoarea expediție.

În luna noiembrie, din motive financiare, nu au fost prelevate în comun cu colegii din România probele din r. Prut, secțiunile or. Ungheni și s. Valea Mare. De asemenea, în cadrul acordului bilateral cu partea ucraineană, în luna februarie nu a avut loc întâlnirea comună pentru prelevarea probelor din r. Prut, secțiunea or. Lipcani, din cauza neprezentării colegilor din Ucraina conform graficului stabilit.

Sistemul de Management. S-au pregătit și completat formularele privind utilizarea actelor legislative și a documentelor normative în activitatea Centrelor de Încercări. A fost prezentată către Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor darea de seamă pentru trimestrul IV, 2017 privind evidența și circulația substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor. A fost elaborat programul anual de audit intern pentru anul 2018 și s-a efectuat auditul intern privind elementele standardului internațional EN ISO/CEL 17025 în cadrul Centrelor de Încercări. Continuă completarea Manualului Calității referitor la activitatea Centrelor conform noii versiuni a standardului ISO/IEC 17025:2017. S-au revizuit procedurile Sistemului de Management privind Echipamentele și mijloacele de măsurare. S-a lucrat la documentarea punctului 8.5., din standardul ISO/CEI 17025:2017, cu referire la acțiuni pentru tratarea riscurilor și oportunităților.

În perioada de referință specialiștii **DMCM** a participat la diverse ședințe, traininguri, etc. organizate de instituțiile naționale și internaționale de domeniu.

În subdiviziunile **Direcției** se lucrează asupra elaborării Rapoartelor anuale privind calitatea componentelor mediului pentru anul 2017. A continuat procesarea datelor obținute, completarea bazelor de date și evaluarea acestora.

		<i>Direcției Monitoring al Calității Mediului</i> a asigurat sistematic Autoritățile de Stat, organizațiile cointeresate, instituțiile abilitate și mijloacele de informare în masă cu informația privind starea de poluare a mediului.
2.	Politici de mediu	
3.	Juridică	
4.	Internațională	În această perioadă CMCAARM a efectuat investigații pentru compușii monitorizați la stația transfrontalieră din or. Leova care activează conform programului EMEP nivelul I și parțial nivelul II (cationi, anioni, particule PM 10 mkm, dioxid de azot).
5.	Colaborare	A fost întocmită și expediată informația referitoare la calitatea mediului, solicitată în scrisorile parvenite la DMCM, cât și conform Acordurilor bilaterale de colaborare cu diverse instituții, atât la nivel național, cât și internațional.
6.	Mass-media	Zilnic, de către CMCAARM este întocmită informația cu privire la nivelul poluării aerului pentru mass-media, hărțile și Buletinul zilnic privind poluarea și prognoza poluării aerului în mun. Chișinău, mun. Bălți și s. Mateuți, care se amplasează pe pagina – WEB a Serviciului.
7.	Planificare	În cadrul subdiviziunilor DMCM pe parcursul trimestrului I al anului 2019 se vor efectua observații în rețeaua de posturi staționare și puncte de observații asupra calității componentelor mediului (ape de suprafață și aluviuni acvatică, aer și precipitații atmosferice, sol, nivelul radioactivității) după parametri fizico-chimici, hidrobiologici și radioactivi, conform Programului de activitate întocmit pentru anul 2018 și se vor asigura Autoritățile de Stat, organizațiile cointeresate, instituțiile abilitate și mass-media cu informația privind starea de poluare a mediului.

Șeful DMCM

Gavril GÎLCĂ